Gazar byriin proiitaarinar, negedegtii!

(b) N BM MK,
SSR TGKba
ropsoviin edər
iin oorgan

Bur-Mongoliin Ynen

Fevraali 12
1934
№36 (1187)
DEEDE-YDE KOTO
Ceentrsojuuziin, 19.

K(b) NAMIIN XVII-DUGAAR KURAL

Namiin Təbiin Komiteediin toocoonii iledkel tuşaa daguulan kelegçed

Nək. M. RAAZUMOVIIN yge

ga naiman zuugaad kilomeetr a Mongol orontoi nege kile- nege mingaad kilomeetr ga Manzuur orontoi bujuu Ja- ulastai negen kiletei suuza aasani Zyyn Sibiiriin Kizaariin çanarani ba namiin emki bai in zoriltonuud kojor nen ty- e todorozo garana. Bide Ja- ulastai ton oiro şadar suuza a, SSSRtei dain baildaa i Manzuur orondo Japoonto uutaigaar beledkeze baisa- nedereze baidag bainamdı. Sibiiriin kizaariin namiin em guulga bol soveed kolbooto bejee kamagaalka kyciigi ylke keregte kyceeç, zee- kairalkagyi (Aliga taşalga), ai kizaariin udka çarar iin emki baiguulgiin zorilgo gi todoruulagça kojordugaar ol aguu jikeken delekein ud, sain çanartai çuluu ba temeriin aguu jikeken elnyyd, aguu ergen oi keb- ba aguu jikeken altanii elnyyd azai. Zyyn Sibiiriin bol 1933 ondo alta maltaza esebee dutuu gyicedkebeç kolbooto ulas dotor abta anii gurbanii nege kubiiigi absan baina.

Sibiir bol kolbooto ulas btaza baigaa sliudaagiin 95 tiigi egedeg ba 1934 ordo kolbooto ulas dotor ganca yn Sibiirte cagaan tuulga ruulan byteeke baina. Zyyn ol kolbooto ulas dotor mış. nolibdeen, volifraam, liiti, g.z. çukag metaalnuudiigi abka gancakan yndesen pravikoovin şpaad e bygede bol zebken as baitugai, bykii kolbooto şine kereg baina. Maitan a yiledberiiin ene şine sal- diigi emkidkeze nam bol zilnyydte jikeken gyicedkel i tuilazai.

ç cagaan tuulganii kolboo a v i g i i n kolboo, Cu- taalnuudiin kolboo g. z. kol təb gazaruud bol eesediin ledberiiin oronuuta sanalaa tabina geze temdegleke ke-

adaa nək. Raazumov bol ledberinyydiigi kegzeltede ize baisan keden zyilnyyd- lozo keleed, alta maltaza badaliin tukai: 1) emçee- a maltaka jabadal, 2) alta yiledberiin traansport, ba maltaka gazarnuudta eesed- kooliin azal bii tolgokiin ne gurban asuudalnuudiin elebe.

i nək. Raazumoviin kelesenii: oo kamagaalka jabadaliin guu jike udka çanartai ba talaar ji ee edide aguu kezeke teilbtei kizaar bo- yn—Sibiirte TK ba Aradiin arnariin zeblel kojor sanal jikeken tabiza tusalalcan baina. Enyynii açaar urid edberi ygei şakuu baisan izaar bol tyrgen indyystrize ze baina. Maşiina byteeke zavood- uud, alta ugaaka zavooduud, Igaarka ba koito zaka kizaar kojorto modo kireedeke zavooduud bai- gulagdasan ba keden olon yiledberiin oronuud şinedken baiguulag- dasan baina. Menee parovoz zasaka jikeken zavood, kiilmiin zavood,

Petrcovskiin metaluu giin zavood, Krasnojaarskiin maşiina byteeke zavood ba busad keden çukala yiledberiin oronuud baiguulagda- za baina. Ene yiledberiin oronuudiigi azaldani oruulkada manai kizaariin niuur ton ondoo bolno.

Tabanziiin yjede Baigal'in eme neki temer zam nileed kubilsan baina. Ene zamda aguu jikeken zeeri somologdon egtesen ba odoo kojordugaar zamiini baiguu- lalta tegeseze, ky ete parovco- zuudiin too ulam oloşorozo baina. TK ba Aradiin Komisaarnariin zeb lel kojoriin tuskai togtoolnuudiin açaar Baigaliin emeneki zamiin kedelmeri saizaraba, gebeç, ene zam bol odoo kyrtele kamag eril- tenyydiigi kangadag ygei baina. Ene zamiigi şinedken baiguulka jabadaliigi yrgezelke keregte 1934- ondo 400 milioon tekerigees dee şe zeeri somologdono Jaabaç ton begonikon bolzor dotor zamiin kedelmeriigi saizaruulka, enyynii çirelge kiike çadal çineegi keden kubi deeşelyylke gesen zorilgo namiin emki baiguulga ba bykii Soveed kolbooto ulas kojoriin eme- ne tabigdaza baina.

Nam bol koito zaka kizaariin oronuudiigi şudalan azallaka ke- delmeri jabuulza Zyyn Sibiir orondo jikeken gyicedkel tuillazai. Gadaada dalain keden arbaad jike- ken parokoduud bol keden zil urid nege kedii agnuuçadiin gernyydees bişe juuç ygei baisan aad, menee beleg jikekenyyd modo kireede- ke ba zagasa kandalaka zavoo- duudtai bykeli kototoi bolson Kol- to kizaariin caanaki Igaariin poor toor damzan yrgelze jabaza bai- dag bolbo.

Byri sajakan amitanii amidaran suuka argagyi baisan koito mesen dalai deereki Taimiriin kagas aral bol 1933 ondo ilangajaa zagasa kandalka zavooduudiin byteesen 27 miliioon tekerigiin ed egsen baina. Koito zaka kizaariin modo nii treest oi modo gadagşa garga ka ziliingee programmiigi gyicedke zei. Koito oronii bajaliguudiigi aşa glan aşadlaka jabadal sajakan eki ze baina. Koito orondo noriliiin çuluu nyyrsenii maşa bajalig uur kai bii ba Taimiriin ergi şadar to mo Sliooeedko zagasa oldoson bai na. Koito oroniigi amzaltataigaar şudalan azallakiin tula odoo nen tyryynde Igaarka ba Taimiir kojor to radiotelefoonguudiigi baiguulka ba agaariin kolboo kelkiee saiza ruulka zailaşagyi çukala.

Kizaar dotor leen niiyndesenii bo dolgiigi bejelyylke Buriaad Mongo iin respyybliikiigi indystrizyylke ba sojolbolbo soroliin talaar deb zyylke Zaka kizaariin. Koito orondo suuza baigaa yndeseteniigi deb gyylke keregte jikeken gyicedkel nyyd bii. Menee koito oronii ara- duud biçegtei bolzo baina

Gebeç neked minii sanakada koito oronii araduudiin biçeg bii bolgoko keregte garça baigaa ne ge nocotoi alduugiin tukai bi ke leke josotoi bainam. Manai koito orondo 15 tukai yndeseten bii. Yli gerlebel tafalarnuud neenc ba dol gaanuud g.m. tedenii nege zarinuu dani oroi 1-2 mingan amin zon bai ka jum. Ede latiin ysegeer juu kii keb? Koito yndesetenii azalçanii terelki ba oros-kojor kelenii kojuul laniini biçeg şudalkiigi kilbarduul kiin tula 8 ene araduudiin biçegiin yndese bolgon oros yseg ababal deereebişe uu? geze asuudal gara na.

Nək. BROIDO. Jaakadaa kilbar be?

Nə k. RAAZUMOV Enyyn ygei geer koito oronii yndeseteniigi so- jol bolbosoroliin talaar debgyylke argagyi.

Caaşadaa nək. Raazumov bol Latizaruulalga bol Leeninii ynde senii bodolgiin zebseg men" ge- sen Kansuvaaroviin debteriin alduu nuudiigi şyymzelze, odoonii jakuu diin kele ba oros ysegtei adali ja- kuud yseg kojoriigi kebeereni bail gakiig kycegcev nacionalistnar ba şovaniistanar t u s k e l e biçegiigi F r a n c u u r u u d ba itaaliinkinii biçegtei oirotuulkiigi kysegcedeni internacionaliistnar bo lno baisaniigi ollgono ygeib pro litaarinariin digtatuuriin uçar bail- dalga orosiin kele bol kristoosiin şazan nebteryylke çanartai geze kelene ton boloşogyi jabadal bai ka kamag oronuudta biçeg sojol kojor bol ezerkegçe anginuudiin zy gees azalçaniigi dnrakiin rula ke reglegdedeg bolboç prolitaarinariin digtatuuriin uçar baidalda iime ju ma bainagyi gebe. Caaşaada nək. Raazumov bol oros biçegiigi lata- zaruulka kysee Kansuvaarovaas gar saniigi buruuşaau şyymzelzei.

Zyyn sibiiriin kizaar bol keden olon sezeggyi amzalta nuudtai baibaç, gol gol kedelmerinyydiin- gee talaar ton kozomdoson kebee- ree baina.

Kozomdozo jabasanii şaltagaani bol gancala namiin emki baiguul- giin muugaar kedelmerilze, TK iin aguu jikeken tusalamza ba nam, zasagiin gazariin zygees kizaariin azakuida egtesen ed kogşol ba teeknikiin resyyrse kojoriigi açag- lan keregleze çadaa ygei. azai. Kizaariin kedeenii azakui jikeken usaldal tasaldalnuudtai baina. Bykii namiin emki baiguulgiin ba nen tyryynde Kizkomiin ene ke-

delmerini ilangajaa muu baisan juma.

Kengen aza yiledberi bol 1933 oniigoo tesebiigi zebken 58 pro- ceent gyicedkesen, 1931 ondo by- teesen kamag edyydees baga ed 1933 ondo byteeze gargasan şinze- tei baina.

Tyykei edyydiin talaar gyiced sain baibaç, namiin emki baiguul- ga bol aza yiledberiin kedelme riiigi emkidkeze çadaa ygei baina Modo beledkel bol 3 ziliin kuga caada 1½ dakin şakuu dooşoo oroson baina

Kizaariin namiin udaridagçad bol eesediingee alduunuud ba kedelmeriiingee usaldal tasaldal nuudiigi şyymzelyylkees aigaad baisan şuu. Namiin emki baiguul ga bol socialiis zeeriigi kamagaal ka asuudalda namiin erkilze bai- gaa şugamiigi oligoo ygei baizai.

Namiin TK bol kizaariin baida- liigi amagalan bişe geze olson ton zeb ba zyitei togtool aavgusa gargasan baina. Kizkom bol kedel meriee şinedken baiguulka ba usaldal tasaldainuud ba jikeken alduunuudaa usadkakiin tula bykii kycee elsyylke keregte ene toog- tooliigi keregleze çadaagyi. TK bol namiin udaridagçanariigi tuşaa- laasani çeleelke gesen togtool ogtiaabri sarada gargasan baina.

TK iin ene togtoolnuudiigi yndese bolgozo aguu kedelmeri jabuulsan kizaariin ceb rle'giin komis, TK iin daabariaas kedii dakin manai kizaar oçoson neked Jaroslaavski ba gamaarniguudiin tusalamzaar manai emki baiguulga dotorki baidal menee eris saizara- zai.

Emki baiguulga bol kizaariingaa amag lan bişe baidaliigi usadkankin telee bolşevig josoor temecke temecelde elseze, bagaç bol ty yy şiiu amzaltanuudiigi gyicedkeed baina.

Ceberlelgiin yjede namiin emki ba'guulgiin 22 proceenteni ba zarim rajoonuudta 50 60 proceen- tee kyrtele ceberlegdeesen Kizaar dotorki manai zarim emki baiguul- ganuud n n keterkeigeer buzarlag- dasan baizai.

TK bol toogiin talaar kizagaa- riin eriltenyydiigi kangaazaç çada- kagyiç atagai, 200 kyniigi syyliin 2 sara dotor bidende ilgeeze aguu jikeken tusalamza kyrgebe

Zyyn Sibiiriin kedeenii azakuin zarim kedii zyilnyydteni sanal bo- dolgo saitar təbimaar baina. Ede bol kedeenii azakuigi maugaar udaridasanaas juunii bolkiigi to- doruulan karuulna. Syyliin zilyydiin yjede Kizaariin ba ilangajaa Buri aad oronii aduusa maliin too to- logoi nileed eceeresen baina.

Ene batugai, syyliin zilde mal seregiin too 14,1 proceentoor bu- juu aguu jikeer eceersen baina. Gancala zarim rajoonuud ba zarim mal eskeberilegçe sovkoozuudta togto ikedo oirotoko zarim kedii saizaraltanuud yzegdezei Zyyn Si biirte nudargaçuud ba cagaantanii agitaaca kolbooto ulasiin busad kizaarnuudtakiaas sezeggyi kyc t i ba bytemzetei baisan baina. Kol çaagtani ylegdelnyyd, korologço emki baiguulganuudiin baisan uçar ba kiliin caanaki n leenyydiin ko ro yzegden baisan şuu. Gebeç, mal eskeberiiin kynde baidaltai baisanii şaitagaaniigi angiiin dai- sanda byrimesen tokobol buruu baika.

Kizaariingaa udaridaka ajban ga zarnuud tyryytei namiin emki bai- guulga bol angiiin daisanda aguu jikeken tusa bolson nocotoi al- duunuud ba kazagairaljanuudiigi mal eskeberiiin asuudalda kiisen baina. Kamag aduusa malaa cem kamtaruulsan kemgyi olon komuu nanuudiigi nee e zyysen tediigeer bii bolgoson şuu.

Byri dekaabri sarada kizaar do torki kamtarsan ailnuudiin 14 pro ceenteni ba Buriaad orondo ajaar 21 proceenteni komuunanuudta baisan juma.

Komuunanuudiigi kedeenii aza- kuin arteelnuudiin dyrimde aruul- ka jabadal bol şuugiaat igaar en- geren baina. 1930, 1931, 1932 onuudta TK-iin gargasan togtool- nuudiigi alkan garça aduusa ma- liigi kamtaruulka jabadalda kiisen bydyylig nugalaanuudiigi zasal ygei ene kereg engergegdebe. Namiin emki baiguulga bol TK iin ene togtoolnuudiigi oilgoo ygei ba bejelyylee ygei baizai. Kizaa- riin kolkoozuudiin kamtaruulsan mal sereg ba kolkoozniguudiin emcede baigaa mal sereg kojoriin too tologon karilcaa ton zokiko ygei baina. Yligerlebel: Ykeriin talaar byke seregiin 3 nii 2 kubi tukai. koniin i 80 proceente kam- taruulagdaad baigaa juma.

Mal eskeberiiigi bydyylig şiryy neer erkilze baisanii nege zişeeni bol Agşaagiin rajoon men. Ene rajoonikin bol kolkoozuudiigi ne- gen janza mal eskeberilke jaba- dalda „şudaluulka" g ze bolsoson baina şuu Tede bol „Koninii", „gakain", „syynii" g. z. toskonii zeb- lelnyydiigi togtoozo bykii rajoonii aduusa maluudiigi tede toskoniigoo soveeduudiin kabaatai kolkoozuud ta cugluulsan, baina. Aduusa mal cugluulka yjed e kaira gamgyi ala za kiadaza, kulagailza, u-aada una gaaza aguu olon mal kamtaruulka jabadalda kiigdesen nugalgaanuud zasagdai edii: kolkoozuud dotor 16 mingan koninii kamtaruulag- daad baikada, kolkoozn guudta oroi 65 tologoi koniin baika juma. Nugalgaanuudiin ulamaas kegze sen mal eskeberitei rajoonuud ba keterkedee Baigaaliin emeneki ba Buriaad oronuudiin mal eskeberite rajoonuudta keden olon kolkoozni- guud bol yniee ba zize mal ygei yldesen baina, Emcin salbari do- torki yniee gyiçyyd bol yniee ygei kolkozniguudaas eceen, ene uçar bol olon temen kolkozniguu diin sanal zorigto eris nelee kyr- gel ygei baika ygei şuu.

Odoo namiin emki baiguulga bol mal eskeberide çangalaza o o bo. Manai kizaariin mal eskeberiiin berkete badalt i baibaç, bide bol byri ene zilde kubilalta kiikiin tu- kai nek. Staaliini egsen zaabariigi kelceegyi gyicedkeze çadaka bainamdi. Zyyn Sibiir mete mal eskeberide zokistoi uçar baidaltai kizaarnuud eceen. Baigaliin eme- neki oronii zaka kizaargyi tala- nuud bol maşa sain kooltoi esebe setei kyceerkeg teleeiin tulguuri men. Maliin ual bi moriali gernyy diigi barika arga zyi labtai bii modo ba şabar).

(Ecesiin syylde kolkoozniguud çanga çadaltai bolkiigi şuud kyse ze baina, gancala enyyniigi emkid keke keregtei.

Kizaariin namiin emki baiguulga bol kamag komuunanuudiigi arteel nuud bolgon şinedken baiguulkiin tukai asuudaliigi eriseer tabiba.

Bide bol kolkooziin kamtaruulag dasan mal seregiin zarim kubiiigi aduusa mal sainaar kargalzaza ça- daka ba kinalta saintai baika kol kooziin tavaariin feermeenyydte ege, feermenyydte kangaltataigaar azallagdakagyi baisan kamtaruulag dasan maliin jikenki kubiiigi mal kamtaruulka yjede kiisen nugalgaa nuudiigi zasaza' gederge bucaaka zailaşagyi çukala geze olzo, ene keregiigi ekileed bainamdi. Enyy nees kolkooziin mal eskeberi ba jerenkii mal eskeberdeç gancala tusa bolno, uçarani odoo kyrtele kolkooziin kamtaruulagdasan mal seregite kaira gamgyigeer kandaka jabadal bol maliin too tologoin eceə resenii gol şaltagaani baisan şuu.

Caaşadaa nək. Raazumov bol azal kamtaruulka jabadaliin egeliin foormonuudiigi algasakiigi çarmaika jabadalnuudiin koito orondo yzeg- desenii tukai kelebe.

Udaani Nək. Raazumoviin kele- seni:

TK bol kizaariin tariaanii azakui- da teeknikiin kycete tulguuri olgo- son baina. 3 minganaas deeşe traag tar bii, gadana tariaa kuriaaka maşii nanuudiin too olon kubi esebe. Na miin emki baiguulga bol ene tulguu riiigi josoçolon aşaglan kereglezee çadaagyi baina. Ylige lebel 1933 onii kabariin yjede traagtarnuud zebken 30% kereglegdesen juma. Mal es keberlegçe zyyn rajoonuudta ba tuskailbal Buriaad oronii mal es- keberilegçe rajoonuudiin tarilgiin talmai nileed ergedesen, baina.

Ene rajoonuudta urid ogto tariaa taridag ygei bujuu ese bol ton baakan tariiga kiize baisan şuu. Basa kede keden kedeenii azakui- ta gol gol rajoonuudta syylçiin kojor ziliin kugasaada ba ilanga jaa 1933 ondo tarilgiin talmai eris kasagdasan baina. Kabariin tarilga bol (bykii tarilgiin 72 proceent) manai kizaar dotor tasalduulagdaa sen. Keden olon ynekeer tariaanii azaltai rajoonuud bol jiyyli sara kyrtele tariiga kiize tarilgiingaa te sebiigi 47—50—70 proceent gyiced kesen baina.

Tariaa kuriaalga bol bolzoroos kozomdozo, maşa jike tariaa geelgeteigeer ba ton kangaltagyi- geer engergdee sen. Ajaar nojaa- briin nege kyrtele kuriaagdaa ygei tariaanuud baigaa sen. Enyynii şaltagaani juub gekede, kizaardaki namiin komiteeduud bol kizko- moos ekileed kedeenii azakuigi medekegyi, joso dyyrgeze ene keregiigi erkilze baisan şuu.

Kabariin tarilgiigi 30—35 eder, tariaa kuriaalgiigi 45—50 eder engergekeer telebleze baisan ja- badalç kadaa kedeenii azakuigi juundaaç kereggyigeer udaridaza baisanii zişee bolno. Ene bol- zornuud kizaariin gazariin ypravli- eeniees zokioogdozo kizkomoos batalagdasan baika juma.

Kolkoozuudiin emkidkelge ba azakuin baidal ence sula baina. Azaliin zuram sakilga ba azaliin byteece kojor muu. Yligerlebel kuriaalgiin yjede tariaa kadaka maşiina bol eder dotor 2 gaa ka- gas tariaa kadaka zuramtai baisan baina. Baigaadanuud zuramçalan emkidkegdeegyi. ba geşyydeni subaltatai baina.

Tariaa tuşaalgiin teseblelge muu udaridalgiin nege zişee bolno. Gegtaaraas 5,2 ceentner kyrtebe tariaa tuşaaka noormonuud keden olon rajoonuudta togtoogdoson baigaasan. Ene bol maşa kende noormo men gekees gadana ba SSSR dotor iime noormo kaa- naç ygei mete sananam. Tarilgaa jike dutuu kiisenii ulamaas bodoto deere terisan gegtaar tarilgaas tuşaaka tariaanii kemzeeni keden olon rajoonuudta 7—8 ba byri 9 ceentner bolson baika juma.

Jamarç şaltagaan ygeigeer zi- zeken kolkoozuudiigi baiguulsan jabadal bol kizaariin kedeenii azakuin udaridalgiin şinziigi ilan- gajaa todoor ilerkeilne Dunda too ababal kolkooz byride 40 ail kyrtedeg baina. kolkoozuudiigi emkidkeke jabadaliigi kizaaraas udaridadaggyi baisan şuu. Negen talaas komuunanuud tengeriiin zada meteer togt zo. negee ta- laasani nege nutagta kede keden zizeken kolkoozuud togtozo baisan baina.

Iime eki zakaa aldasan emkid- kelin ulamaas Deede Ydiin rajoon do 165, selengede 194, Irkyyde- 150 kolkoozuud g.m. baisan şuu. kolkoozuudiin iime butarkai bai- kada kolkooz dotorki baidal bujuu kynyydiigi tanika medeke argagyi baikaas gadna, kolkoozuudiin neriigiç, sanaka argagyi baizai. kolkoozuudiigi jamarç bodolgyi- geer zizeer baiguulsanii ulamaas azalta edernyyd aguu jikeer ilyy gargaşalagdasan ba zizeken kol- koozuudiin zakirgaanii gargaşa- nuud 30 proceentoos deeşe garsan baina.

Nege toskondo keden zizeken kolkoozuudiin baisanii ulamaas namiin emki baiguulga yiledberiin priincibeer şinedken baiguulagdaa ygei baina.

Nege toskondo keden zizeken kolkoozuudiigi togtooko josonii delgerebeç kizaariin ailnuudiin zebken 54 proceentenii kamtaruu- lagdaad baina. Terel sadanii tem- deegeer ba ygeiteiriigi abalgyi tog- toson kolkoozuud kizaar dotor olon Odoo kizaar dotorki kolkoo- zuudiin baidal olonki rajoonuudta muu baina. Kabariin tarilgada beledkelge bol engersen ziliin- kiees deere jabana engersen ziliin ene yjede yiiseniigee 30 proceen- tiigi cugluulaad baisaniigaa oron- do odoo bide 75 proceentiigini cugluulaad bainamdi. Traagtarnuu- diigi zasabarilka jabadal zişee ygei amzaltatai jabaza baina.

Zyyn Sibiiriin kedeenii azakui bol jiree ediide aguu jikeer keg- zeke telebtei. Azallagdaa ygei

(Yrgelzelelni 2 daki niuurta)

...ooz, kolkoozçon ba emçiin azaltanii ...arç saad ygeigeer talka kudaldaka tukai

...(b)Niin Z-S. Kizkom, Kizgyickomiin

TOGTOOL

...K(b) Namiin TK ba SSSR-iin Aradiin ...zaarnariin Soveediin 1934 onii fevraa- ...5-nii togtooliin yndeseer BK(b) Namiin ...ariin komiteed ba Kizaariin gyicedkeke ...teediin togtookoni:

...yn-Sibiiriin Kizaariin byke kolkooz kol- ...çon ba emçiin azaltan eesediingee tal- ...(gurilaar, tariaagaar, bolgoson talkaar) ...atiiviin emkinyyd, men tyynçelen kotiin ...edeenii bazaaruud, temer zamiin staan- ...ud deere jamarç saad ygeigeer kudalda- ...olko geze togtoobo.

BK(b) N-iin Z-Sibiiriin Kizkomiin
sekretaar M. RAAZUMOV
Z-Sibiiriin Kizaariin gyicedkomiin
tyryy V. BUKAATII.

Goloviinskiin şaakta bol Buriaadiin jireke tomkon çuluu nyyrsenii baaza bolko josotoi

1933 onii dutuunuudiigi 1934 ondo cem usadkaka

Goloviinsk çuluu nyyrsenii şaakta bol Buriaadmongoliin respyyblike dotoroo gancakan çuluu nyyrsenii baaza men. Negentaa respyyblike dotoroo gancakan baaza bolko tula uul şaaktiin urida jaaç ygei jikeken zorilgo tabigdasan baina.

Zyyn kizaarta çuluu nyyrsenii baaza baiguulka jabadal bol bol zyyn sibiiriin detisker deegyyr alas dorno kilitgi teblei kolbolduulsan tømer zam sibiiriin magistraaliigi tylişeer kaugaka jabadalda jike kamasuuri økeer yle baran nutagiin aza yiledberiiigi debzyylke jabadalda şudkekii çanartai zyil bolzo økeni damzag ygei.

Manai Buriaadmongol respyyblike dotoroo azayiledberi bol tuliin tyrgen kegzeze şine şinenyyd gigaantanuud bosozo baina.

PVRZ, Şiliin zavood, makanii kombinaad, meelkombinaad geke metenyyd boi oiriin caguudta bygazariin bolon profsojuuziin sula tyze kedelmeridee orokodco kemzeegyi jikeer tylişe keregceeke baina.

Egeel gancakan çuluu nyyrsenii şaaktatai tula Burrespyybliktiin namiin ba soveedtiin emkinyyd bol jamarşar ankaralaa tabiza, tyyniigi ergedken debzyylze kozomoo tomokon çuluu nyyrsenii azayiledberiin oron bolgokiigi çukalaçalan tabisan bainab gebel, enyyrde ceke kariuucakada bolçogyi su laar ankaralaa tabira. Respyyblikiin namiin emkiiin ba zasagiin gazariin bolon profsojuuziin sula beriiin çekiln negen saibari gezecegneze karaazyin barimta bol Golovinsk şaaktiin 1933 onii kedelmerlees todorono şuu.

Nyyrse abalgiin 1933 onii tesөв zөвken 58,2°/₀ gyicedkegdee

Golovinsk çuluu nyyrsenii şaakta bol 1933 onii kugacaada tesebiin josoor 67.9000 toonno nyyrse maltaza abka baisan begeed, tyynii 39,454 toonno abça tesebee zebken 58,2% gyicedkesen baina.

Çuluu nyyrse abalgiin prograamiigi gyicedkesen ygein uçar şaltagaan juub?

Ene tyryylen—uul şaakta bo 1933 onii janvaari negende kedelmeriden oruulagdasan baika begeed jamarç beledkel ygeigeer kedelmerilze ekilsen deerees, 1933 onii kugacaada dutuu kiigdesen juma gyiced byteeke, eldeb zasabari g. m. jike kiigdesen biina.

Kojor—nyyrse teeke ba yrgeke onisoo maşiina baisan ygei.

Gurba—kedelmeriiin kycen ba ilangujaa zaboiçiguud jike dutamag baisan meneeç dutamag.

Derbe—almaglin ba tyynçe'en respyybliktiin namiin emki, soveediin zurgaan bolon profsojuuziin zygees bolko ankaral ygei şakam baisan.

Caaşaa azaliin byteece ba eeriin yniigi kimdaruulka tukai kojor yge kelebel, tesebiin josoor 1933 on dotoroo zaboiçig byri 2,87 toonno nyyrse maltaka baisan begeed bodoto deere 3,10 toonno maltaza—108 proc gyicedkebe. Biçe kedelmeriiin talaar azaliin byteece 79,2 proc. gyicedkegdesen.

Өөriin yniigi kimdaruulka teseb gyicedkegdekees baitagai deeçe esesen baika jum.

Kedelmeriiin kycenii talaar

1933 on dotoroo tesebiin josoor zaboiçiguud 88 kyn kereglegdeke baisan begeed, bodoto deere zebken 51 kyn bujuu 58 proc. kangagdasan.

Biçe aza kedelmeride kamta 332 kedelmeriçen keregtei baikaas bodoto deeree 252 kyn bujuu 75,8 proc. kangagdasan baina.

Kedelmeriiin kycenii edii çineen kolo dutamag baisan uçar bol nyyrse maltuurida saad tokiooldon ygei baika arga ygei baisan.

Gebeç odoo 1934 on dotoroo kedelmeriin kycen jike nemesen baina gebel: zaboiçiguud 77 kyn bolson ba biçe kedelmeriçenii too 380 bolzo kamta deere manee şaakta deere 550 kyn kedelmerilze baina.

Azayiledвeriiin ва вairiin вarilgiin talaar.

Azayiledberiin barilgiin talaar 1933 on dotor 126000 tek. gargaşalkaar somolson bolboç bodoto deere 241000 tek. bujuu 191,5 proc. gargaşalsan baika jum.

Azayiledberiin barigiin talaar somologdoson zeeres ylemze gargaşalsan şaltagaan bol şaakta bol anka kedelmeridee orokodoo gyicod beledkel ygei orosonoos tesebees gaduur barilgiin ba zisa bariin kedelmer nyyd jike kiigdesen baina.

Bairiin barilgada 1933 on dotoroo 146000 tek. gargaşalkaar somolson begeed bodoto deeree araikan geze 40000 tekeriigi şudalan kereglesen bujuu eeni 27,9 proc. bolno.

Bairiin barilgada somologdoson mengen zeeriigi cem kereglezegçadasan ygein uçar şaltagaan juub gebel, en tyryylen barilgiin mati riaal ba ilangujaa mo'onii keregcel baisan ygei begeed, tus matuiaalaar dutamag ygei kangaa josotoi „Vossibygoli in" treest bol zyitei ankaralaa tabisangyi, karin kaişa kereg kandasan baina. Kojortus şaaktiin ypravleeniiin ba ilangujaa tyynii bardgiin kergtegujaa oportunistin josoor kandaza joçolon ketelberilee yg in gem men.

Manai buriaadmongol respyybliigiin eqeel gancakan çuluu nyyrsenii baaza bolko zaluukan Golovinsk şaakta bol 1933 onii kugacaada imeer kedelm rilsen baina. Tus şaaktiin jerenxii baidal deerees bacaza yzekede jike kangalta ygei kedelme ilsen baika begeed, tyynii tesebee muu gyicedkesenii jerenkii şaltagaanuud juub gebel:

„Zyyn sibiiriin nyyrsenii" treest bol uul şaaktaar onco todorkoi ketelberilze çadasan ygei ba tyynii kedelmerece çukala kereglegdeke eldeb kereecelnyyd ercag bolzo toni kangaza çadaagyi baina.

Mozin ba tyynçelen aimagiin namiin emki ba profsojuuziin emki nyyd bol tus şaaktiin kenazyyreer baakanç bol tuiliin jike udkaçanar tai asaniigi gyicel tanaa ygei deerees bolko tuslamza kyrgeze ceke ketelberi dutuu egesen.

Abaad yzeke 1933 onii kugacaada şaat igi ketelberileçeo 5 dakin e gegles n, namiin kolegtiiv in sek luuraar 6 dasan selgesen ba gad ia tekn gyyo, inzeneern yd cag yrgelze salgze baidag baina jum.

Ene buzigai beleşoegyi jabadal nuud bol kebee „Vossibyygoliin" treest bo B. M. A. S. S. R.—in na oplratuv ba onco todorkoi ketelberilseu bugaa bol gta garaagyin ton ile şuu.

Ece tee tus şaakt in ypravlieeni bol baaking bolçaikta dt rin ketel beriigi onco sozo oor tabizu ytee beri sargiingaa tesebiigi turuu an olon ni togi igiu elysyyke, Dombaas ba biçe kolboot in jike ji e nyyd tyryy ja asan uar ainuudiin turş a gigi kerg e e, çu uu nyyrsenii azailedberiin tuxai SSSR—in AKS ba TK—in tyykate togtoolnuudigi sesedii baiza da kenglen b jeyyike meriin jabadalnuudiigi erkize çida gaa, karin kuuçadi kancuii arin bizokraad mectodor ketelderilsen baina.

1934 onii zorilgonuud

Golviinsk çuluu nyyrsenii şaagta bol 1934 on dotor yiemze jikenyyd yrgenyydiigi gyicedkeke baina.

Çuluu nyyrse maltan abka tese beni bol engersen ziliiaees kanigyi jike bolson gebel ene zilde ajaar 100,000 toonno nyyrse malta za abka ba tyynçilen azayiledberiin barilgada 200,000 tek. gargaşalkaar somologdoson ba ger bai riin barilgada 300,000 tek. gargaşalkaar somolgo ki sen.

Ene jike mengen zeeriigi gyicedsudalan keregleke jabadalda kab tır jikken çadaban, mezyzel, onco todorkoi jabuulgigi keregleke baina.

Goloviinsk çuluu nyyrsenii şaakta bol mozin namiin emkiin ketelber eer ban k. Staalinii zaa riin yndeser 1934 on dotor ji eyyd tamzaltanuu igi dabakani damzag ygei bezei.

D. Z. Damdinii ba Badmiin.

Kedelmeriçenii вarrikaadanuudaar вөrkөөвө

Galzuu faşiistanar Pariiziin gudamzaar alalga kiize jaвana

Pariiz, 11(T). Komunils nam ba yniitaarna yiledberiçenii eblelnyyd, bykii azalçan arad faşiistanuudiin galzuu zadagairalta eser gyy gudam ziin demonstraacada garkiigi yrgeneer uriba.

Prolitaarnar şine şineer kedelen kariuucaba. Demonstraaciin kedelmeriçed kotiin teb gazarnuud: keden olon talmai, saaduudiigi tasar tatan ezelbe. Tiikeden faşii stiin emkiner eesediin taliinkinii gudamzanaa duudan acaraba. Bykii kotiigi moritoi ba jabagaar zagsasan zendaarmiin ceregyyd cokizo kycerkebe. Zandaarmiin ba poliiciin ceregyyd bykii kyceeree kedelmeriçenii demonstraacada orobo.

Tus kuudasan biçegiin kudal kurmig ba kooson yge agsaniigi cem ileryylen, karin faşi stanuudiin urda karnza jabasan zonii aigaad n iitigi eesediin n leeree ab iin arqa meke agsan i ileryylen, komunis nam. regen ettei froot emkidkeke keden d radkalnuuciigi tede socialı nam ba reformiin yiledberiçenii kolboorii ad ridag çadiin tisaliin oroldodogei byke kedelmer çende sanuulba.

Komunis namiin yiledberiin oronuudaar negen ebt i froontiigi zadagairasan faşiistanuud iu eduuiin temeecekiigi baiguulan emki kekiigiurba.

Nөk. Raazumoviin kelesen ygiin yrgelzelel

sain gazarnuud agau jike. Manai bykii zorilgo bol tyryyçiin ilaltatai tarlga emkidkeke jabadal men. Namiin emki baiguulga bol kizaariin tebees kolkoozuudta kyrtere manai kiraar dotor gaikaltaigaar keregseegyie ygei baisan sociailis meriicee ba gabşagaiçalga kojoriigi yndese bolgozo kedeenii azakuigi socialis josoor kegzyylke ba bekizyylkiin telee temeceke temecelde olon temen kolkoozniguudiigi boskoko zoriigotoi

Manai Buriaadmongolii kolkoozuudiin kegzelte bol SSSRiin kolkooziin kedelgeenees 1,)2-2 zileer kozomdood baibaç, bide bol odoo soveed Aziiin (Dorono kizaar, Uraal, Kazagstaan, Baruun Sibiir) meriiceede orolcood, ene ziliin torşo dotor ene meriiceeniin adagiin adagiin suuri ezelkee boliko bodoltoi bainamdi Manai ojuun sambaata udaridagça nek, Staalinii iledkel bol bykii naimdaga ba tyynçelen zyyn Sibiiriin namiin emki baiguulgaiin kojorduga r tabanzilee erdilke azal jabuulganuudiin daiçalkii programa bolno.

Nek. Staalinii zaasan şugam ba ilangajaa kedeenii azakuin ba nen tyryynde mal eskeberiiin tuzai suugaaliigi delgerenggiigeer tabisan kojoroni bol TK-iin janvaariin pleenym deere nek. Staaliniikele sen tyykete ygenyydeni kedeenii azakuin ba tyynii ende baigaa kyndee ygei baiga ba tyynii ende kemzeeny lamzamzii deerelkei. idalgada 1933 ondo çukala kubilalta ba tyyniigi medeed ki-entei alali socialis kedeenii azakuii ba social is mal esкeberi kojoriigi kegzyylkiin telee namiin koisodoo temeceke temecelde ebgu jikeken yilesiigi byteene. (Aliga taşalga).

Arban mingan demonstraantan

Pariiz 11(T). Ialzadaxi basalgaiigi tyiyyn sen nii ba caakani demonstaatanuud in tooui keden arbaad minga gebe. Depytatdanriin palatiin deergeede pyyskenyyd tab gdaba. Busal aani dolgini kycete baildaan bozo seni croi uoltolo yrgelzlebe. Sien—Laazar voguzaal deere tomer zamiin kuikalçad kagas cagiin dotor vagzaliigi gartaa oruulaad kaisanç poojezdonuud gi tabilgyi neileegyi baina.

Faşiistanuud vogzaalta keden orokigi oro doboç gedergo cokig oson baina.

Komunis demostraasiigi tebgoi lon komunis depytat tuud: Raamot, Reerozaan jibaza, demonstraan urda yge kelebe.